(7 Ocak 2021, Perşembe)

.....

Gün batsa ne olur geceyi onaran bir mimar vardır

Yanmışsam külümden yapılan bir hisar vardır

Yenilgi yenilgi büyüyen bir zafer vardır

Sırların sırrına ermek için sende anahtar vardır

Göğsünde sürgününü geri çağıran bir damar vardır

Senden umut kesmem kalbinde merhamet adlı bir çınar vardır

[Sezai Karakoç, Zamana Adanmış Sözler/ Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine IV]

Yenilgi, başarısızlık, zaaflarınızı ve nerede yanlış yaptığınızı size gösteren tarihi bir derstir. Eğer ders çıkarır nakısalarınızı giderirseniz güçlenir, kaybettiklerinizi geri telafi etmekle kalmaz daha fazla başarı ve zaferler elde edersiniz. Ders çıkarmaz, suçu kendi zaaf ve eksiklerinizde değil de karşı tarafın hile ve desiselerine veya onların kullandıkları metot ve stratejilerinin yanlışlarına bağlarsanız işte o zaman gerçek manada yenilirsiniz. O yenilgi sizin hanenize tarihi başarısızlık olarak kayda geçer. Bu durum; kişi, toplum, cemaat, parti, devlet, medeniyetler için, yani bütün hayat katmanları için geçerlidir.

Fertlerin hayatları, başarı ve başarısızlıklarla, iniş ve çıkışlarla devam eder ve nihayet ölümle sonuçlanır, ömrün sonunda hesap kitap yapıldığında - Müslüman ve mümin için - Allah yolundan sapmamış ve sırat-ı müstakimden ayrılmamışsa, kendisi için ailesi için iyi işler yapmışsa, geriye kayda değe eserler bırakmışsa, cennete götürecek ameller işlemişse aradaki inişler, yanlışlar, günahlar, isyanlar pek mühim sayılmaz. Aslolan istikameti bozmamak ve mümin ve muvahhid olarak can vermektir. Gerisi yani ahiret hayatı Allah'a bağlılığa vb. kalmıştır.

Toplumların da iniş ve çıkışları, yükseliş ve düşüşleri vardır. Maddi olarak, manevi olarak zirveye tırmanışları ve oradan aşağı doğru düşüşleri vardır. Tarih bize bunların fazlasıyla örneklerini sunar, bakabilenler bunu görür, görmeyenlerin gözüne gözüne soksan da anlamazlar, çünkü onlar ilerlemeci tarihe inanırlar, insan aklını ve gücünün her şeyin üstesinden geldiğine inanırlar.

Toplumların yükseliş ve düşüşleri, ıslah ve inşası için çalışmaya engel değildir. Burada İlahi iradenin nasıl işlediğini anlamak ve ona göre kendine çekidüzen vermek esastır. Yeryüzünde dolaşanlar ibretle bakabilseler bunları fazlasıyla müşahede ederler.

Devletlerin de iniş çıkışları, yükseliş ve düşüşleri vardır. Tarihte çokça devlet çökmüş tarihe karışmıştır. Devletleri oluşturan toplumlar başka isim ve devlet şekliyle yeniden tarih sahnesine çıkarlar ve hayatlarını devam ettirirler. Devletler küçüldükçe emperyalistler için tehlike olmaktan çıkarlar ve dünya hâkim güçleri etkisiz devletçiklerin yaşamalarını kolaylaştırırlar. Çünkü küçük ve etkisi yok denecek kadar az olan devletler(!) dünya hâkim güçlerin işine fazlasıyla yarar, onun için durmadan adına devlet denen etkisiz aygıtları daha da küçültmek için var güçleriyle çalışırlar. Dünya hâkim emperyalist güçler, imparatorluklar gibi çalışırlar ve fakat imparatorlukları insanlık için çok zararlı habis ur gibi görürler. Durmadan ulus-devlet anlayışını pompalarlar. Çünkü sömürülerini bu küçük ve etkisiz ulus-devlet anlayışı, yaşayışı üzerine bina ederek mevcut sömürülerini devam ettiriyorlar. Hâlbuki modern sömürücü dünya, iktisadi, siyasi, kültürel, ahlaki bakımdan dünyayı nerde ise tek devlet - imparatorluk- haline getirmiştir.

Medeniyetlerin de iniş çıkışları, yükseliş ve düşüşleri vardır, tarihte olmuştur elan da gözümüz önünde benzer olaylar cereyan etmektedir. Medeniyetler karşılaştıkları diğer medeniyetlerle sınanırlar, kendilerini yeni ahvale göre yeniden kurarlarsa yaşamaya devam ederler, yok eğer olduğu gibi kalmakta ısrar ederlerse ya yozlaşırlar veya yok olmaya mahkûm olurlar. Bizim medeniyetimiz de birçok inişler yaşadı, elan da yaşıyor, ama temeli son ve mükemmel vahye dayandığı için her düşüşten sonra toparlanıp kalktığı gibi bu düşüşten/inişten sonra da ayağa

kalkacaktır. Diriliş ve yükseliş potansiyeli taşır ve ayağa kalkış belirtilerini gösteriyor görebilen basiret sahipleri için.

Dinlerin durumu farklı, dinin asıl sahibi Allah'tır. Mensupları tarafından Allah'ın gönderdiği din yozlaştırılınca Allah (cc.) yeni bir Rasul göndererek dini tekrar rayına oturtmuştur. Bu yozlaşmayı rayına oturtma, yeni Rasul gönderme işi Hz. Muhammed (as)'e gönderilen Kur'an'la nihayete erdirilmiştir. Bu durum biz Müslümanlar için kaziye-yi muhkemedir. İslam dini son dindir, kemale erdirilmiştir, Hz. Peygamber Hatemü'l-Enbiyadır. Bundan sonra dine sokulan inhirafları temizleme işi ululelbabın, rasihunun, muttakilerin, muhlislerin vahiyle terbiye edilmiş akıl sahiplerinin ve ehil olanların deruhtesindedir. Bu hususu anlamayan nadanlar, ya dini donduruyorlar ya da dini de vahiy dışı medeniyetlerden bir medeniyet sayarak istedikleri gibi değiştirmeye kalkışıyorlar. Bu tür sapkınlıklara İslam dini müsait değildir, buna kalkışanlar daima kaybetmişler ve tarihin tozlu raflarında yerlerini almışlardır. Dinin sahibi yüce Allah dinini muhafaza etmeye muktedirdir.

Dinin mensubu Müslümanlara gelince onlar dinlerinin istediği gibi davranmazlarsa - biz Müslümanlar - düşüşe geçerler, yüce Allah onların yerine yeni bir topluluk çıkarır ve onlar Allah'ın dinine sımsıkı sarılırlar ve devir teslim alırlar. İslam'ın yok oluşu demek kıyametin kopması demektir. Bunu anlamayanlar, sık sık İslamcılığı (dinin aslına uygun yaşamayı) hemencecik bitiriverirler. Hâlbuki başarı ve başarısızlık, iniş çıkış, yükseliş ve düşüş daima olagelmiştir. Bugün zulüm ve tuğyan zafer kazanmış görünse de bu geçicidir.

Yenilgi, hayat belirtisidir, yenilen bir gün gelir tekrar galip gelir. Hayat diriliğiniz devam ediyorsa yenilgi ve zafer ardarda gelir ve bu sürekli devr-i daim eyler. Tek düze yükseliş ve daima zafer fıtrata ve İlahi kanuna aykırıdır.

Mümin ve Müslimlerin sıkıntılı anlarda durmaları gereken yer ve takınmaları gereken tavır önemlidir. İlahi buyruklara uygun davranılsa sonunda zulüm ve tuğyan kaybedecektir.

Mesela Uhud savaşı bir örnek olarak verilebilir. Uhud savaşı ders çıkarmak isteyenler için çok yönlü ibretler ve derslerle doludur.

Savaş öncesi istişare edilmiş, Rasulullah Medine'de kalarak müdafaa harbi yapmak taraftarı idi, lakin genç ve kanı kaynayan Bedir'e katılmayanların ısrarı ve çoğunluğun görüşüne uyarak

dışarıda savaşa karar verilmiş. Rasulullah zırhını giydikten sonra sahabe pişman olmuş acaba farklı bir fikir bildirerek yanlış mı yaptık demişler ve fakat zırhını giyen komutan Peygamber artık dönüşü yok demiştir. Savaş için yolu çıkınca münafıkların lideri Abdullah b. Übey b. Selül, Hz. Peygamber'in kendisi gibi ulu kişileri değil de gençleri dinlediğini ileri sürerek geri dönmüş ve ordunun üçte biri savaşmaktan vazgeçmiş. Allah Rasulü, savaş nizamını tertip etmiş kimin nerde duracağını belirtmiş okçulara da yerleşmeleri gereken yeri göstermiş sıkı tembih ederek şartlar ne olursa olsun yerinizden ayrılmayacaksınız demiştir. Savaş başlayınca küffar ordusu zayiat vermeye ve bozulmaya başlamış, savaş kazanıldı artık ganimet alma vakti diyen okçular, başlarındaki komutanlarını da dinlemeyerek ganimete koşmuşlar ve pusuda bekleyen düşman birliği Müslümanları arkadan kuşatmış ve Uhud savaşı kazanmaya yüz tutmuşken yenilgiye ve hezimete dönüşmüş, sonra tekrar bir toparlama olmuş Allah'ın izniyle. Lakin olan olmuştur.

Konuyla alakalı müfessir, dava adamı ve şehit Seyyid Kutub'a kulak verelim:

"Sakın gevşemeyiniz karamsarlığa kapılmayınız; eğer mümin iseniz üstün gelecek olan taraf sizlersiniz."

Uğradığınız zayıflıktan dolayı gevşemeyin. Başınıza gelen musibetlerden ve kaçırdığınız fırsatlar yüzünden üzülmeyin. Üstün olan sizsiniz. önce (Müslümanlar) akidede üstündür; çünkü siz (Müslümanlar) sadece Allah'a secde edersiniz. Onlarsa, O'nun yarattıkları şeylerin kimine ya da bazısına secde ederler. Hayat metodunuz üstündür; çünkü siz Allah'ın gösterdiği metoda göre hareket ediyorsunuz. Onlarsa Allah'ın yarattıkları insanların hazırladığı metoda uymaktadırlar. Üstlendiğiniz rol üstündür; çünkü siz, bütün insanlığın önderliğini elinizde bulunduruyorsunuz, topyekûn insanlığın öncülerisiniz. Onlarsa metodtan uzaklaşmış ve yoldan sapmışların önderleridir. Yeryüzündeki konumunuz üstündür; Çünkü Allah'ın size vadettiği yeryüzünün mirası sizindir, onlarsa yokluğa ve unutulmaya yuvarlanıp gideceklerdir. Şayet gerçek müminlerseniz, üstün olan sizsiniz. Gerçekten inanıyorsanız, gevşemeyin, üzülmeyin! Cihad, imtihan ve arınmadan sonra sonucun sizin olması için yaralar almanız ve yaralanmanız yüce Allah'ın bir kanunudur.

"Eğer siz (Uhud'da) bir yara aldınız ise karşınızdakiler de benzeri bir yara almışlardır. Biz bu tür acı günleri, insanlar arasında dolaştırırız. Allah'ın kimlerin mümin olduklarını belirlemesi ve aranızdan bazı şahitler seçmesi içindir bu. Hiç kuşkusuz Allah zalimleri sevmez."

"Bunun bir başka sebebi de Allah?ın müminleri arındırması ve kafirleri yok etmesidir."

Burada onlara ve yalanlayanlara isabet eden yaralardan söz edilmekle, müşriklerin yaralar aldığı Müslümanlarınsa kurtuldukları Bedir savaşına işaret edilmiş olabileceği gibi savaşın başında Müslümanların galip geldiği Uhud savaşına da işaret edilmiş olabilir. Bu savaşta müşrikler yenilmiş ve yetmiş ölü bırakmışlardı. Müslümanlar peşlerine düşmüş boyunlarını vuruyorlardı. Öyle ki bir ara savaş ortasında müşriklerin bayrağı yere düşmüş, kimse de kaldırmaya yeltenmemişti. Sonra bir kadın kaldırmıştı da etrafında birikip toplanmışlardı. Okçular Resulullah'ın (salât ve selâm üzerine olsun) emrinden çıkıp ihtilâfa düşünce de üstünlük müşriklere geçti. Müslümanların başına gelen, savaşın sonunda gelmişti. Bu, Allah'ın değişmez kanunlarından birinin gerçekleşmesi için ayrılığa düşmeye ve mevziden ayrılmaya uygun bir cezaydı. Okçuların ayrılığa düşüp mevzilendikleri yerden ayrılmaları, ganimet arzusundan kaynaklanıyordu. Yüce Allah zaferi, savaş alanında kendi yolunda cihad edip basit dünya nimetlerini arzulamayanlara yazmıştır. Bu arada yüce Allah'ın değişmez kanunlarından biri daha gerçekleşmiş oluyordu. Bu da, insanların çalışma ve niyetlerine uygun olarak zafer ve yenilgi günlerinin insanlar arasında dönüp durmasıdır. Bir gün bunların olur bir diğer gün onların... Bu sayede hatalar ortaya çıkıp karanlıklar aydınlandığı gibi müminler ve münafıklar da açığa çıkar.

.....

Rahatlıktan sonra sıkıntı, sıkıntıdan sonra rahatlık...

Kuşkusuz, ruhların cevherini; kalplerin tabiatını, içindeki karmaşıklık veya saflığın, telaş veya sabrın, Allah'a bağlılığın veya ümitsizliğin ya da isyan etmenin derecesini ortaya çıkaran ölçü...

Böyle durumlarda, saflar ayrılır, mümin-münafık ortaya çıkar, bunlar ve onlar kendi gerçekleriyle belirirler. İnsanların ruhlarının derinliklerinde bulunan bozukluklar gün yüzüne çıkar.

.....

Yüce Allah, müminleri de münafıkları da bilir. O, kalplerin sakladıklarını da bilir. Ancak, olaylar, zafer ve yenilgi günlerinin insanlar arasında yer değiştirmesi, gizli duyguları ortaya çıkarıp insanların hayatında bir olgu meydana getirir. İmanı açık bir amele, aynı şekilde nifakı da açık bir uygulamaya dönüştürürler. Hesap ve ceza bundan sonra söz konusu olur. Çünkü yüce Allah insanları, kendisinin bildiği işlerinden dolayı değil ancak kendilerinden meydana gelenlerden dolayı sorgular.

Bu zafer ve yenilgi günlerinin yer değiştirmesi, sıkıntı ve rahatlığın ard arda gelişi, yanılmaz bir mihenk ve haksızlığa meydan vermeyen bir ölçüttür. Bu noktada rahatlık da sıkıntı gibidir. Çünkü nice ruhlar vardır ki sıkıntı anında sabredip gerçeğe sıkı sıkıya sarılmalarına rağmen rahatlık zamanında gevşeyip ödün verirler. Mümin ise zorlukta sabredip, bollukta da boş vermeyen kişidir. O her iki durumda da Allah'a yönelir. Kendisine dokunan iyilik ya da kötülüğün Allah'ın izniyle olduğunu çok iyi bilir.

Yüce Allah, beşeriyete önderlik için adım atmak üzere olan şu topluluğu, rahatlıkla imtihandan sonra sıkıntı ile, olağanüstü bir zaferden sonra acı bir yenilgiyle imtihan ediyordu. Bu ve sebepleri yüce Allah'ın zafer ve yenilgi için yürürlükte olan kanunlarına uygun meydana gelseler de bununla, Müslüman cemaatin zafer ve yenilginin sebeplerini bilmesi, Allah'a daha çok itaat etmesi, O'na dayanması, himayesine yapışması ve bu metodun özelliklerini ve yükümlülüklerini iyice bilmesini amaçlıyordu.

[Seyyid Kutub, Fizılal, Al-i İmran, 139-141 Ayetlerin tefsiri, (kısmen kısaltarak]

Yaşanan deneyler, pratik sınavlar, sıkıntı ve belalarla karşılaşma, bunlar neticesinde nefislerin arınması ile kişilikler net olarak ortaya çıkar. Kimin ne olduğu ve sıkıntılara nasıl göğüs gerebildiği de açığa çıkmış olur.

Yenilgi gibi görünen olaylar, gizli marazları da ortaya çıkarır, kişilerin ruhların derinliklerinde

sakladıkları gerçek niyetlerin dışa vurumu da herkesçe görünür hale gelir. Yani nefislerdeki nifak unsurların cemicümlesi açığa çıkar.

Sözü tekrar Seyyid'e bırakalım:

"Çoğu zaman insan, kendi nefsinden, onun gizli yönlerinden, alışkanlık ve dolambaçlarından habersiz olur. İnsan, zaafının ve gücünün gerçeğini deşelemedikçe ortaya çıkmayan ve içinde yer etmiş olan tortuların gerçeğini bilemez çok kere.

Yüce Allah'ın, sıkıntı ve rahatlık arasında insanlar içinde yer değiştirdiği zafer günlerinin doğurduğu arınma işlemi, insanlara bu acı mihenkten, olayların, deneylerin, pratik ve hareketli durumların mihenginden önce bilmedikleri nefislerine ilişkin birçok şeyi öğretmektedir.

İnsan kendisinde, güç, cesaret ve fedakârlık, cimrilik ve ihtirastan kurtulmuşluk duygularının bulunduğunu zannedebilir. Sonra, pratik deneylerin ışığında, meydana gelen olaylarla yüz-yüze geldiğinde henüz nefsinde temizlenmemiş yaraların bulunduğunu ve baskılar karşısında direnecek olgunluğa erişmediğini anlar." [Bkz. Fizılal, Al-i İmran, 142. Ayet tefsiri]